

Petites cròniques

Desterrats a Trenta-passes

...A trenta passes de la carretera; a trenta passes (és un dir) de la nostra via sacra, amb el seu esplet de vida, l'enlluminat vistós i cridaner de les botigues, el brogit de la gent i el constant anar i venir dels automòbils.

Tota la nostra vida s'havia escolat a la carretera i a la plaça.—Oh, la Carretera i el Mercat! La Carretera, que és l'esdevenidor, i la Plaça, amb la seva Porxada, que és el passat!...

De nits sobretot, i en apuntar el dia, és quan ens adonem més d'aquesta expatriació. Per un contrasentit dels que sovint es donen en la vida, el silenci no ens deixa dormir. Avesats al xivarri; bressolat anys i anys el nostre son de cada nit pel tritlleig amoïnador de tots els tocs de les campanes del campanar veí i de les campanetes més humils de les capelles de Sant Roc i de Santa Esperança i de Santa Anna i de Sant Francesc—anunci de qualque feliç naixença—ara el silenci de la nova cambra, neta i solellada, no ens deixa dormir. Mig endormiscats, ens emboliquem dins la tebior dels llençols, i fiaty en la quietud que tant havíem anhelat, confiem de rependre el son. Però el son no ve. I és llavors que ens adonem d'aquesta mena d'enyorament que patim i ens trobem més desterrats que mai. No sentim ni la campana de les hores, ni el «racconto» dels serenos al punt de les onze; ni la xerradissa de la gent de la Plaça, en el començament del nou dia; ni el grinyolar sorollós de les portes de ferro de la Porxada, en ésser obertes per la guardessa; ni l'arribada dels carros d'En Turlinc o de la Torre, carregats de verdures; ni els crits de les venedores, a mesura que van arribant per a fer la seva parada de cada dia i la seva xerradeta també de cada dia...

I els dijous? Com enyorem aquell ronc i aquell frenar trepidant dels camions que tota la nit van arribant carregats de fruits i d'hortalisses i descarreguen amb crits i rialles dels hortelans i camionistes! I les disputes dels venedors i compradors a l'engròs. I les cantades d'En Zeta mentre fa la seva parada milenària d'espardeyer. I la veu de comandament de l'Oña. I els mil sorolls diversos del mercat que comença—simfonia sempre in crescendo—amb el belar dels cabrits i la piuladissa dels pollets, i la xerradissa dels ànecs que no són ben muts i les mils veus de tota mena d'aviram, que clama endebades—com tot sovint clamem els homes—per la seva llibertat!...

De res no hi val tenir una casa gran com un poble, amb un pati i una sala que emfàticament ens fa creure que és com aquelles sales de festes i exposicions dels grans rotatius. Ara, en despertar-nos, el nostre esguard es fixa en el garrofer, en aquest singular garrofer, únic en aquesta terra del Vallès, i parent a ben segur d'aquell famós garrofer de Sagunto que inspirà tanta oratòria, i el veiem com s'enfila cel amunt arran mateix de la balconada. I esguardem més enllà les moreres i les acàcies tostemp vestides de verd... I en mig d'aquesta quietud, diríem beatífica,

ens esforcem a escoltar per a saber quina hora deu ésser, però és endebades. Aquí on hem anat a raure; a aquestes trenta passes de la carretera—tàn aprop i tan lluny de la nostra vida ciutadana—mai no podem saber quina hora és. Diríem que el rellotge de la vida s'ha parat, que no corre...

Ho diríem, si no fós que el timbre metàl·lic del despertador—que amb el seu tic-tac monòton i monorítmic prova d'aconhortar-nos,—ens fa adonar que hem passat un altre dia més.

PLACID

«Car», la ciutat amb muralles (1)

(1) (N. del T.) «Car», the Walled City. Coneixedors com som del molt que interessa la història dels pobles i tot quant fa esment al format de la nostra civilització, referirem avui el que publicava el setmanari «The Spanish News, and Majorca Sun», del dia 28 de setembre prop passat sota el pseudònim de I. O. Penner (Ulls-oberts).

Encara que en la història primitiva de les tribus celtes no s'és feta la veritable llum dels temps i per altra els historiadors no ens han estat prou explícits sobre la seva civilització, sembla evident que varen ésser els fenicis els que introduïren la civilització assíria en els països de l'Europa Occidental. És un fet ben conegut, que ja en el segle XI abans de J. C., aquests intrèpids marins i negociants al propi temps, costejant pel nord del continent africà, arribaren fins a Espanya i la França meridional, perdurant uns quants segles la dominació púnica en el Mediterrani.

Els fenicis no s'accontentaren amb el «Mare Nostrum» i passaren les columnes d'Hèrcules i el Finisterre, arribant-se a la Irlanda i la Gran Bretanya, on establiren les seves colònies que, naturalment, eren llocs fortificats, als dos costats del Canal de Sant Jordi i la Mar d'Irlanda. Avui dia encara és factible d'esbrinar els emplaçaments d'aquestes colònies per mitjà dels seus noms, i sols ens resta prestar atenció a la carta de l'Europa Occidental per a convèncer-nos que existeixen una sèrie de noms de ciutats que conserven en sí el vocable «CAR». De fet, a la França tenim Car-cassone; a Catalunya, Car-dedeu, Vallcarca, Car-dó i Car-dona; en la resta d'Espanya, Car-tagena, Carballino, Carrión, Carmona i Car-abanchel; a Portugal Car-voeiro; al País de Gales, Car-narvon, Car-diff, Car-marthen, etc; a Escòcia, Car-bost, Car-luke, Car-ron, i a Irlanda, Car-

ney, Car-rantual, Car-rofin, Car-donagh i tants d'altres.

La circumstància de coincidir aquests noms en els països de raça celta fa suposar, naturalment, que el vocable «Car» o «Caer», com a vegades es veu escrit, era d'origen celta i el fet de que existeixin altres paraules en el vocabulari que sembla provenen de la mateixa rel, confirma l'equívoc. Emperò aquesta paraula «CAR», en femení «CART», és d'origen assíri i la seva significació és la de lloc murallat o sia fortalesa; això ho confirma l'antic nom fenici d'Algecires, el qual era «Melkar-teia» a honor del seu cap diví «Melkart» o sia rei de la ciutat murallada, essent aquest un dels molts noms que emprava, Nimrod de fama bíblica, el gran caçador i inventor de les ciutats amb muralles.

En els noms de Carmelo, Cartago i Karnak, existeix la mateixa rel. En espanyol hi ha un sens fi de paraules que semblen procedents d'aquest origen; per exemple, caracol, càrcel, carta, càscara, carcomido, etc. També Carmen és una torre amb jardí i murallada, que es pot admirar en la muntanya de la serreta d'Albaicín, entronc del Palau de l'Alhambra, a Granada.

Un altre cas curiós demostratiu que la cultura espanyola va ésser influenciada pel domini dels fenicis és que la patrona d'Espanya hagi estat i sia encara «Cybele» o Cardea, la dona de Nimrod, principal divinitat femenina de la mitologia assíria, que porta en el seu cap un castell o Car.

No solament feu la cultura fenícia una impressió en la civilització dels pobles celtes, sinó que aquesta raça semita ha deixat en el poble signes físics, puix és conegut que les faccions semítiques són molt persistents i pot ésser aquesta la causa que s'assemblin tant certs individus d'aquest país amb els dels altres habitats per celtes.

Gràfics Garrell Granollers

J. Umbert, 30 i 32

AMBROSI CODONY